

Ο μύστης του «ευτελούς» μεγαλείου

Τον πρώτο καιρό της αρρώστιας, μετά από μια πολύωρη κουβέντα (ναι, με τον Νίκο Αλεξίου ήσανε πάντα κουβέντες, όχι συζητήσεις), ο Νίκος χαρακτήρισε τη δουλειά του των τελευταίων είκοσι χρόνων σαν «ένα παιχνίδι με δομές». «Και βέβαια» συνέχισε «ο καρκίνος είναι δομή». Την ίδια νύχτα, στον ύπνο, το μυαλό μου κατέληξε σε μια διατύπωση. Ξύπνησα, του έστειλα μήνυμα: «Δηλαδή, Νίκο: *Το έργο μας είναι η ημιτελής αποτύπωση του εσωτερικού μας κόσμου. Καλό ξημέρωμα*». Ήταν 22 Σεπτεμβρίου του 2010, στις 6:33 π.μ. Σε δύο ώρες απάντησε: «Δηλαδή, αν αλλάξεις το έργο σου, αλλάζει και ο εσωτερικός σου κόσμος;» Η ερώτησή του δεν είχε βέβαια απάντηση. Θα ήθελε να είναι έτσι, όμως δεν προλάβαινε πια να αλλάξει τίποτα. Παρόλα αυτά συνέχισε να δουλεύει και να κάνει αυτό που έκανε πάντα: το καθημερινό, σπουδαίο έργο. Νομίζω πως εκείνες οι εκατό φωτογραφίες του άλμπουμ *Σωτηρία* είναι ένα από τα καλύτερα έργα του.

Πρώτη μας συνεργασία στον *Ήχο του Όπλου*, της δικιάς μας Λούλας Αναγνωστάκη. Μόλις είχε «εγκαταλείψει» το Όρος, το 1998. Το ξεκίνημα, νομίζω, της μεγάλης ωριμότητας (αν κι ο Αλεξίου από πάντα ήταν ώριμος). Έφτιαξε ένα εξάισιο, λειτουργικό σκηνικό από υλικά που βρέθηκαν πρόχειρα σε αποθήκες... και μια φωτοτυπική εκτύπωση σε χαρτί, που τόνισε με κάρβουνο. Έφτιαξε και θέατρο για την παράσταση στον Άγιο Φραγκίσκο. Έφτιαξε και φωτιστικά για την «πλατεία». Έβαλε στην είσοδο μια κόκκινη κουρτίνα. «Δεν υπάρχει θέατρο αν δεν έχει μια κόκκινη αυλαία». Οι δημοτικοί άρχοντες δεν κατάλαβαν τίποτα. Απλώς και μόνο παρέλαβαν περιχαρείς το πρώτο βραβείο. Η μακέτα του θεάτρου, που έφτιαξε για να στήνεται μέσα κι έξω στην αυλή, «χάθηκε» στο Δημαρχείο.

Κι από τότε, άλλες έξι συνεργασίες, όπου, κάθε φορά, διαπίστωνα την εκπληκτική του ικανότητα να συγκεντρώνει τη ματιά του στον πυρήνα της θεατρικής ουσίας, να μεγαλουργεί με τα «ευτελή» υλικά, με αποκορύφωμα τα σκηνικά για το *Παραμύθι από Χαρτί* και το *Αμάρτημα της Μητρός μου*, δύο εργασίες όπου η επιρροή του σκηνικού ήταν καθοριστική για τη σκηνοθεσία.

Έβλεπε το σκηνικό πρωτίστως ως εικαστικό έργο. Όμως, ήταν τόσο οξυδερκής που αυτό το έργο εξυπηρετούσε απολύτως τη σκηνική λειτουργία και τη θεατρική πράξη. Ήταν ένα έργο αυθύπαρκτο και πλήρες, που γινόταν σκηνικό μόλις άρχιζε η παράσταση.

Στις επτά θεατρικές συνεργασίες μας δεν διαφωνήσαμε ποτέ. Κουβεντιάζαμε – ο ένας αποδεχόταν τις προτάσεις του άλλου... καμιά φορά την άλλη μέρα το πρωί. Υπήρχε, αμοιβαία, εμπιστοσύνη και θαυμασμός. Σκεφτόμασταν με τον ίδιο τρόπο, από την πρώτη στιγμή. Κάλλιστα θα μπορούσα να φτιάξω τις σκηνογραφίες του και να σκηνοθετήσει τις παραστάσεις μου. Με δυο μικρές, μικρές διαφορές, που μας έκαναν να ξεχωρίζουμε: εκείνος τελείωνε τη σκηνογραφία με μια λεπτομέρεια τελειότητας, που εγώ δεν μπορούσα να φανταστώ, κι εγώ τελείωνα την παράσταση με ένα μικρό συναίσθημα ατμοσφαιρικής ευαισθησίας, που εκείνος δεν ήθελε να σκεφτεί.

Ανεπαισθήτως, με τα χρόνια, έγινε ο μεγαλύτερος θεατρικός μου δάσκαλος. Όταν πια διαβάζω ένα θεατρικό έργο το μυαλό μου φτιάχνει μια σκηνογραφία δική του. Κατάφερε να μου μάθει πολλά. Αυτό που δεν άντεχα και δεν μπόρεσα ακόμη: την ασκητική αφοσίωσή του και την απόλυτη, μέχρι κεραίας, καταπίεση του σύμπαντος για την ακριβή ολοκλήρωση του έργου. Ο.k., κανείς μας δεν είναι τέλειος...

Κωστής Καπελώνης

Δημοσιεύτηκε στο τεύχος 10 / Ιούνιος 2011
του [kaput. art magazine](#)

Έκδοση-Διεύθυνση:
Χριστόφορος Μαρίνος, Θάνος Σταθόπουλος